

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Καρ. Σερβίας 8
Ταχ.Κώδικας : 101 84 Αθήνα
Πληροφορίες : Ι. Κωστόπουλος, Αιμ. Σαρματζή,
Σ. Ψαρογιάννη
Τηλέφωνο : 210 3375777
FAX : 210 3375595
E-Mail : kemke@minfin.gr

ΠΡΟΣ: ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ
Υπόψη κ. Σταμάτη
(αποστολή με e-mail v.stamatis@mou.gr)

ΘΕΜΑ: «ΓΝ70/2020 – Γνωμοδότηση σχετικά με τις Προσκλήσεις Χωριστή Συλλογή βιοαποβλήτων, Γωνιές Ανακύκλωσης και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, Smart cities, Δράσεις Ηλεκτροκίνησης στους Δήμους, στο πλαίσιο του Προγράμματος “ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ”.»

Σχετ.: Τα από 07.09.20 (Δράσεις Ηλεκτροκίνησης στους Δήμους), 04.09.20 (Smart cities) και 26.06.20 (Χωριστή Συλλογή βιοαποβλήτων, Γωνιές Ανακύκλωσης και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων) μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας

Σε συνέχεια των ως άνω σχετικών μηνυμάτων αναφορικά με τα εν θέματι ζητήματα και βάσει των στοιχείων που έχουμε στη διάθεση μας, σημειώνουμε τα εξής:

Α. Περιγραφή μέτρων

Οι υπό εξέταση προσκλήσεις αφορούν τη χρηματοδότηση Δήμων για υλοποίηση έργων που, όπως προέκυψε στο πλαίσιο της συνεργασίας με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ) εκτιμάται ότι κατά κανόνα δεν θα αποτελούν αντικείμενο οικονομικής δραστηριότητας ή δεν δύναται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών - μελών. Ειδικότερα, προβλέπονται τα ακόλουθα:

Πρόσκληση «Χωριστή Συλλογή βιοαποβλήτων, Γωνιές Ανακύκλωσης και Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων»

Η πρόσκληση αφορά στη χρηματοδότηση των δήμων της χώρας για την υλοποίηση έργων που αφορούν σε υποδομές, προμήθειες και εξοπλισμούς που συμβάλουν στη βελτίωση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας. Ειδικότερα αφορά την εφαρμογή Προγραμμάτων Διαλογής στην Πηγή (χωριστής συλλογής) βιοαποβλήτων, τη δημιουργία «Γωνιών Ανακύκλωσης», για τη βέλτιστη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, καθώς και τη δημιουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων.

Πρόσκληση «Smart cities, ευφυείς εφαρμογές, συστήματα και πλατφόρμες για την ασφάλεια, υγεία - πρόνοια, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, εκπαίδευση - πολιτισμό – τουρισμό και περιβάλλον,

δράσεις και μέτρα πολιτικής προστασίας, προστασίας της δημόσιας υγείας και του πληθυσμού από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19»

Η πρόσκληση αφορά τη χρηματοδότηση δήμων με ενδεικτικές επιλέξιμες δράσεις, ανά τομέα, ως εξής: πολιτική προστασία – ασφάλεια, κινητικότητα, υγεία – πρόνοια, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, εκπαίδευση, πολιτισμός – τουρισμός, διαχείριση στερεών αποβλήτων – κυκλική οικονομία, ενεργεία, επιχειρηματικότητα, αγροτικά, διαχείριση υδάτινων πόρων.

Πρόσκληση «Δράσεις Ηλεκτροκίνησης στους Δήμους»

Προβλέπεται η χρηματοδότηση προμήθειας ηλεκτρικών οχημάτων (αμιγώς ηλεκτρικών, υβριδικών εξωτερικής φόρτισης ή κυψέλης καυσίμου), και πιο συγκεκριμένα τύπου: επιβατηγών οχημάτων, δίκυκλων οχημάτων (μοτοσυκλέτες, μοτοποδήλατα, ποδήλατα με υποβοηθούμενη ποδηλάτηση), μικρών φορτηγών (pick-up, για δυσπρόσιτα μέρη κλπ), μικρών λεωφορείων (με προδιαγραφές για ΑμΕΑ), οχημάτων για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων (απορριμματοφόρα, πλυντήρια κάδων κλπ), οχημάτων έργου/μεταφορών (φορτηγά κλπ), καθώς και η κατασκευή/προμήθεια των απαραίτητων Σταθμών Φόρτισης (σημεία επαναφόρτισης κανονικής ή υψηλής ισχύος) και λοιπού αναγκαίου εξοπλισμού (π.χ. ηλεκτρονική πλατφόρμα διαχείρισης, μέτρα πυροπροστασίας) των ανωτέρω οχημάτων. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης είναι δυνατή και η κάλυψη του εναλλακτικού καυσίμου των οχημάτων με την αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), ως επικουρική δράση.

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, στόχος των ανωτέρω δράσεων είναι η προσέλκυση επιλέξιμων έργων που δεν αποτελούν αντικείμενο οικονομικής δραστηριότητας και σε κάθε περίπτωση δεν δύναται να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ωστόσο, λόγω του μεγάλου εύρους των προβλεπόμενων στις υπό εξέταση προσκλήσεις επιλέξιμων έργων δεν είναι ευχερής σε αυτό το στάδιο η άνευ αμφιβολίας τεκμηρίωση της μη ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, πολύ δε περισσότερο η αξιολόγηση της συμβατότητας επιμέρους έργων που κριθεί ότι ενέχουν στοιχείο ενίσχυσης με το ενωσιακό πλαίσιο.

Β. Πεδίο εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων – τεκμηρίωση μη ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης

Σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ. 1 της ΣΛΕΕ «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

Για να χαρακτηριστεί επομένως, ένα μέτρο χρηματοδότησης ως κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 107.1 ΣΛΕΕ πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι κάτωθι προϋποθέσεις :

1. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης πρέπει να ασκούν οικονομική δραστηριότητα, υπό την έννοια ότι παρέχουν αγαθά ή υπηρεσίες σε μια αγορά.
2. Να παρέχεται από το κράτος ή με κρατικούς πόρους.
3. Να ενέχει οικονομικό πλεονέκτημα για τους δικαιούχους
4. Να είναι επιλεκτικό, ήτοι να αφορά ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής, και
5. Να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών-μελών και να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

Εν προκειμένω, η ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης στη δημόσια χρηματοδότηση των δήμων πρέπει να εξεταστεί στο επίπεδο των δήμων, καθώς και των προμηθευτών ή άλλων αντισυμβαλλόμενων αυτών.

α) Δήμοι

Ως προς το πρώτο ως άνω κριτήριο, σημειώνεται ότι οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων δεν εφαρμόζονται όταν το Δημόσιο ή μια δημόσια οντότητα π.χ. ένας Δήμος, ασκεί δημόσια εξουσία, υπό την έννοια ότι ασκεί μια δραστηριότητα που εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του Κράτους, παρέχοντας μια βασική υπηρεσία προς τον πληθυσμό. Αντίθετα, στο βαθμό που οι υπηρεσίες που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν μπορούν να παρασχεθούν ικανοποιητικά από επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό τις συνθήκες στην αγορά, υπάρχει οικονομική δραστηριότητα, η οποία εμπίπτει στο πεδίο των κρατικών ενισχύσεων.

Τα κριτήρια 2 έως 4 πληρούνται στην προκειμένη περίπτωση, καθώς υπάρχει χορήγηση επιλεκτικού οικονομικού πλεονεκτήματος με κρατικούς πόρους.

Περαιτέρω, εξεταστέο είναι κατά πόσον πληρούνται και το πέμπτο κριτήριο. Ως προς αυτό σημειώνεται πως η ΕΕ έχει κρίνει σε διάφορες αποφάσεις της ότι ορισμένα μέτρα χρηματοδότησης υποδομών, ιδίως τοπικών ή δημοτικών υποδομών, δεν είναι σε θέση να προκαλέσουν στρέβλωση του ανταγωνισμού.¹

Όπως προκύπτει από την πρακτική των αποφάσεων της ΕΕ, ο μη επηρεασμός του ενδωενωσιακού εμπορίου, στην περίπτωση κρατικής χρηματοδότησης μιας υποδομής, μπορεί να στοιχειοθετηθεί, ενδεικτικά, επί τη βάση των παρακάτω παραμέτρων:

- 1) Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής.
- 2) Το ότι η δραστηριότητα του δικαιούχου απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη.
- 3) Τον σκοπό του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη).
- 4) Τυχόν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες/προϊόντα.
- 5) Την κατάσταση της σχετικής αγοράς εν γένει (τοπική και όχι διεθνής) τόσο για τον δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την κατάσταση του δικαιούχου (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς).
- 6) Το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

Συνεπώς, το κατά πόσο ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης μιας υποδομής μπορεί να επηρεάσει ή όχι τις ενδοενωσιακές συναλλαγές αξιολογείται κάθε φορά ad hoc βάσει των παραπάνω κριτηρίων και της σχετικής τεκμηρίωσης. Για διευκόλυνσή σας ως προς το ζήτημα αυτό, επισυνάπτεται το από 19/11/15 αναλυτικό σημείωμα της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ) του ΚΔΕΟΔ.

¹ Βλ. Ανακοίνωση της ΕΕ για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης 2016/C262/01, βλ. τμήμα 6.3 και ιδίως παρ.196.

Για την αξιολόγηση της μη ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης θα συμπληρώνεται η σχετική λίστα ελέγχου της ΚΕΜΚΕ, συνοδευόμενη με την κατάλληλη τεκμηρίωση.

Στην περίπτωση ωστόσο που κριθεί ότι πληρούνται σωρευτικά όλα τα κριτήρια για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στο πλαίσιο επιμέρους έργου, πρέπει να εξετασθεί η συμβατότητα της ενίσχυσης με τους ενωσιακούς κανόνες. Σε αυτήν την περίπτωση θα ζητείται η γνωμοδότηση της ΚΕΜΚΕ επί του συγκεκριμένου έργου, σύμφωνα με το ν. 4152/2013.

β) Προμηθευτές εξοπλισμού

Όσον αφορά τους προμηθευτές των Δήμων για την προμήθεια εξοπλισμού σημειώνεται ότι σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΕ για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C262/01, παρ. 89-96), όταν οι φορείς του δημοσίου προμηθεύονται αγαθά ή υπηρεσίες μέσω μια ανταγωνιστικής, διαφανούς, αμερόληπτης, άνευ όρων διαδικασίας υποβολής προσφορών, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι προμήθειες αυτές είναι σύμφωνες με τους όρους της αγοράς και δεν παρέχουν οικονομικό πλεονέκτημα στους αντισυμβαλλόμενους.

Συνεπώς η διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών από τους δήμους για την προμήθεια εξοπλισμού στο πλαίσιο των υπό χρηματοδότηση δραστηριοτήτων βάσει της υπό εξέτασης πρόσκλησης και η τήρηση των προβλεπόμενων στην προαναφερθείσα ανακοίνωση, αποκλείει την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης προς τους προμηθευτές.

Γ. Προτάσεις ως προς την εφαρμογή των προτεινόμενων προσκλήσεων

1. Με βάση τα ανωτέρω, στις εν λόγω προσκλήσεις προτείνουμε τις παρακάτω προσαρμογές:

- να προστεθούν στο προσύμμο των σχεδίων ΥΑ οι σχετικές αναφορές στο θεσμικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις [άρθρα 107-108 της ΣΛΕΕ, Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης 2016/C 262/01 (C2621 /19.7.2016)], καθώς και η παρούσα γνωμοδότηση.
- στο σώμα της ΥΑ να προστεθεί αναφορά στην υποχρέωση των φορέων να υποβάλλουν στοιχεία για την τεκμηρίωση της μη ύπαρξης ενίσχυσης
- να προστεθεί πρόβλεψη ότι εφόσον διαπιστώνεται η ύπαρξη στοιχείου κρατικής ενίσχυσης ζητείται η γνωμοδότηση της ΚΕΜΚΕ, σύμφωνα με το ν. 4152/2013, συνυποβαλλόμενων όλων των απαραίτητων στοιχείων τεκμηρίωσης.
- Συγκεκριμένα να συμπεριληφθεί το ακόλουθο κείμενο (και να απαλειφθούν άλλες αναφορές που ήδη υπάρχουν στις προσκλήσεις σχετικά με την ύπαρξη ή μη κρατικής ενίσχυσης, προς αποφυγή σύγχυσης): *«Για την αξιολόγηση της μη ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης θα συμπληρώνονται σχετικά πεδία του ΤΔΠ βάσει της σχετικής λίστας ελέγχου της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων του Υπουργείου Οικονομικών, συνοδευόμενη με την κατάλληλη τεκμηρίωση, που παρατίθεται στο Παράρτημα της παρούσας. Εφόσον διαπιστώνεται η ύπαρξη στοιχείου κρατικής ενίσχυσης ζητείται η γνωμοδότηση της ΚΕΜΚΕ, σύμφωνα με το ν. 4152/2013, συνυποβαλλόμενων όλων των απαραίτητων στοιχείων τεκμηρίωσης».*

2. Επιπλέον, εφόσον διαπιστωθεί ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:

- υφίσταται υποχρέωση υποβολής στην ΕΕ συνοπτικών πληροφοριών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του ΓΑΚ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11(α) αυτού, καθώς και στο Παράρτημα II, εντός 20 ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου, ήτοι από

την έναρξη ισχύος της απόφασης ένταξης του εκάστοτε έργου που συνιστά ενίσχυση και χορηγείται βάσει ΓΑΚ. Οι εν λόγω πληροφορίες εισάγονται στο ηλεκτρονικό σύστημα κοινοποιήσεων SANI της ΕΕ από την αρμόδια Αποκεντρωμένη Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υποπαρ. Β4 του ν.4152/2013 όπως ισχύει, και υπογράφονται από την ΚΕΜΚΕ.

- υφίσταται υποχρέωση δημοσίευσης στοιχείων για τις ενισχύσεις σε μεμονωμένους δικαιούχους οι οποίες υπερβαίνουν τις 500.000 ευρώ στο ηλεκτρονικό σύστημα Transparency Award Module (TAM) της ΕΕ εντός έξι μηνών από την ημερομηνία χορήγησής τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9.1.γ του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 & και τις διατάξεις της υποπαρ. Β11 του ν. 4152/2013 όπως ισχύει.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις και συνεργασία, και παρακαλούμε για τη σχετική ενημέρωσή μας όταν η παρούσα πρόσκληση δημοσιευθεί σε ΦΕΚ.

**Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ**

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ ΑΡΧΕΙΑ:

- Σημείωμα της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ) του ΚΔΕΟΔ
- Λίστα ελέγχου περί ύπαρξης μη κρατικής ενίσχυσης

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο υπουργού Οικονομικών, κ. Χρήστου Σταϊκούρα
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής, κ. Χρήστου Τριαντόπουλου